

Izhaja
t. in 15.
dan vsa-
cega me-
seca.

ZVON

Lepoznanski list.

Velja
za celo
leto 3 gl.
za tri
meseca
1 gl.

Leto I.

Na Dunaji 15. aprila 1870.

List 8.

S p o m i n.

Obiskála sem livade,
Kjer si bival ti nekdáj,
Ki po tvoji so ljubezni
Mi postále sládek raj.

Tam cvetic je brez številá
Mi zaglédalo okó,
Druga lepša je od druge,
Vsaka módra kot nebó.

A mordà po poti zvéne,
Ker predáljen tvoj je kraj! —
Naj cveté le tu na listu
Na spomin ti vekomaj!

Tergala sem cvét za cvetom,
In točila sólze nanj,
Žéljno mu razodevála
Srečo, radost — prežlih sanj.

Cvetje bi poslala tebi
Čez dolino, čez goró,
Kar je čulo, da oznani
Tebi tamkaj vse zvestó.

Lujisa Peajak-ova.

Kako je to hudo.

Nikdár ne zmisliš tí,
Kakó je to bridkó,
Gasít' plamen seroá,
Ki vse takó gorí,
Da se vgasít' ne dá —
Kakó je to hudó,
Kakó je to strašná!

Rotíl sem se in klél,
Da k tebi spet ne grem,
Do groba da molčím
V temóti, nevesél:
Kakó, zakaj terpím,
Terd, samogláv in ném,
Osóren vsem ljudém.

Rotíl sem se in klél,
In tvojih tolačíl:
Cvetic in drazih lás,
Braníti se začél,
Odvračal sladki glas
Vseh tvojih naročil,
Vseh tvojih pozdravíl.

Brezumna, prazna stvar! —
Ves tebi izročén,
Od zore v tiho noč,
Od noči v jutra žár
V lepote tvoje moč
Brez upa sem vtopljen,
Brez upa izgubljen!

Nikdár ne zmislíš tí,
Kakó je to bridkó,
Gasít' plamén sercá,
Ki vse takó gori,
Da se vgasít' ne dá —
Kakó je to hudó,
Kakó je to strašný!

N. O.

Zorin.

VIII.

Ville d'Avray, 30. julija.

Veséli se z menoj, moj prijatelj, veseli se, kakor se jaz veselim. Glej, našel sem, česar sem iskal, po čemer sem hrepenel vse svoje življenje, — nevidno pa večno središče mojih mislij po dnevi, mojih sanj po noči, — svojo srečo, svoj ideal, našel sem Delo!

O kako sem se čutil zapuščenega in izgubljenega, kako osamljenega sem se čutil, vse mi je bilo tuje na sveti! Zdaj imam, kamor morem položiti vročo glavo, kjer si more počiti spéhano, trudno serce; tù je moj dom, moja last, moje pribežališče, moje zavetje! Kedo ima pravico, kedo moč, pregnati me iz tega svetišča?

Našel sem jo, saj kako bi pa bilo mogoče, da bi je ne našel! Kaj nij ustvarjena zame, kaj bi mogla živeti ona brez mene, jaz brez nje? Imam jo, bivati smem poleg nje, eno sapo dihati z njo! Kjer je ona, tam je raj, tam diha mir, nedolžnost, sreča! Zreti jej smem v milo, neskončno globoko oko, sedeti smem poleg nje; v njeni roki počiva moja roka, in po njej mi lije nebeški mir v serce. Nikoli mi nij bilo tako blago, tako mehko, tako čisto. Kakó bi si pa upala, kjer ona biva, pregrešna misel vzdigniti glavo! Potihnila je nevihta, uglasili so se valovi strastij, željâ in hrepenenjv

Ali je to sreča? Nijso morebiti samo lepe sanje, ki mi zibljejo dušo, katere mi splaši prvi dneva svit? O pač, le preglasno mi časi kliče serce: to je prelepo, to ne more dolgo terpeti! Časi mi je, kakor bi mi jelo serce pešati in bi ne moglo penašati tolike sreče; obide me časi neka sladka omótica, da samo na pol vidim in čutim, kaj se godi okrog mene. Oj ti ubogo serce, da te popusté moči, kader bi ti jih bilo najbolj treba; ali morda res človeško serce ne more čutiti toliko sreče, kolikor more nesreče, toliko radosti, kolikor more žalosti? Ali je mojemu moči oslábilo preveliko terpljenje?

Ali je pa tudi prav, da sem srečen, ali smem brez skerbi, brez kesanja uživati, kar mi je prišlo tako nenadoma? Ali je prav, da v svoji sreči zabim terpljenje okrog sebe, ki mi je prizadejalo nekedaj toliko bolečin? Zdaj mi je, kakor bi bilo vse srečno, vse veselo okolo mene. Serce, serce človeško, če si še tako mehko, še tako blago, kako si na-

zadnje vendar le samopridno! Pa kaj? Ali nijsem tudi jaz dél stvarjenja, nemam tudi jaz pravice, veseliti se enkrat življenja, kakor se ga veseli mušica, ki pleše po solnci! Kaj morem pomagati komu sè svojim terpljenjem, ali škodovati komu sè svojo srečo? Kaj nijsem dovolji prebil? Kaj se nijem jokal z jokajočimi, zakaj bi ne smel enkrat misliti tudi nase? Če sem terpel tako dolgo, zakaj bi se ne smel veseliti nekaj trenótkov?

Ne svári me torej, dragi moj! ne drami me iz sladkih sanj, saj mi same izginejo še prenašlo! Pusti me; tvoji sveti bi me sólo boleli; pomagati mi ne morejo. Glej, z mano nij nič opraviti, to čutim zdaj živeje, kakor kedaj. Vsak je prejel svojo mero močij, ta jih porabi tako, ón tako, meni je potratilo moj dél preživo čuteče serce! Moje življenje nij obrodilo sadú — koliko drevés mine tako! — pojdem od tod, kakor sem prišel, in za mano ne bode sledú! — Zdaj je prepozno! Pusti me, naj mirno uživam življenje, kar ga še imam, saj ga nij mnogo.

Pa čas je, da ti povem, kako sem jo našel.

Preteklo nedeljo, kakor vsak mesec po leti enkrat, bilo je napovedano, da bodo delali popoldne veliki vodometi v Versailles-u. „Grandes eaux à Versailles“ vidiš tak dan z velikimi čerkami nabito po vseh voglih, in radogleda množica vre, da se vse tare, gledat ta čudesa! Tudi jaz grem, da si nemam posebnega veselja do tacihih igrač za majhene in velike otroke. Dejal sem enkrat, da me na mojem popotovanji ne motijo ravno zgodovinski spomini. Ali ko gleda človek ta temni po vsem svetu znani grad, z ne menj znanim vertom in okolico, ne more se jih iznebiti, poln jih je, tako rekoč ves zrak, in bog vé, da nijso prijetni. Kako dobroserčna so vendar ljudstva, kako malo časa, kakor otroci, imajo v spominu krivice, ki so se jim godile, kakó lahko odpusté njim, ki so jih terli in derli! Sicer bi bilo pač Francosko, ko je odtreslo kervave verige, planilo v sveti jezi na to ošabno poslopje ter ga razrušilo, da bi ne bil ostal kamen na kamnu, — to ostudno gnjezdo, kjer se je gojila in debelila s kervjo in potom nesrečnega ljudstva strupena zalega, to na robe solnce, ki je razpošiljalo po vsem svetu okrog žarke ničemurnosti, malopridnosti in spačenosti. Tu se je šopirila mekužnost in razuzdanost, tu se je igralo in razgrajalo, ko je stradalo in zdihovalo ubogo ljudstvo! Vse to je zdaj pozabljeno. In kar je ljudstvo preterpelo in prebilo že, tega se ne brani, če je treba, še enkrat. Tako se učimo iz zgodovine. „Historia vitae magistra!“ Dobri Parižani romajo sem, kader so povabljeni, ter radovoljno in hvaležno ogledujejo v gradu podobe, ki so nalašč nabrane in izbrane, da jim kažejo njihovo tako imenovano slavno zgodovino ter jim tako zbadajo slepo slavohlepnost, da so pripravljene, kader jim migne „božji maziljenec“, planiti kakor divja zver na svojega soseda, kateri jim nij nikoli nič žalega storil, ter daviti in klati se z njim, katerega so prej komaj poznali, vse enemu na čast in slavo ter na kratek čas. „Ave, Caesar, morituri te salutant!“ To je zgodovina! Največje veselje pa jim je, velikim otrokom, kader jim izpusté, kakor denes, umetne vodomete, kakoršnih nij drugod po

svetu! Zijóč gledajo ta čudesa, in nij jim na misli, da vse to veselje morajo sami in drago plačevati. Zanimljivo in podučljivo je gledati ljudstvo o tacih prilikah — pa ne veselo! In vendar kako življenje in gibanje! Veselje sije na vsacem obrazu; in kedor se je trudil in potil ves teden, denes je nedelja, vse je pozabljeno. — Vse vprek po travniku sedé, čepé in ležé, posamezni, po dva, po trije, célo okrožje, vmes prodajalci in prodajalke na glas ponujajo in priporočajo svoje blago, — vpitje, šale, smeh vse vprek! — Kaj pa še le, kader pride imenitno trenotje, ko izpusti prvi vodomet svoj veličanski cúrek visoko proti nebu! Kako z malim je vendar človek zadovoljen! Kako malo potrebuje, da je srečen vsaj nekatera trenotja, potem pa zopet terpi in terpi, molcé, brez godenjanja, — saj pride zopet nedelja!

Med prvimi, predno je bilo še vsega konec, napotil sem se jaz proti dómu. Kakor sem bil prišel, hotel sem iti tudi nazaj po železnici. Pa, ko pridem na veliki prostor pred gradom, kjer stojé vozovi v dolzih verstah, kaj zagledam? Nekoliko korakov pred mano gre sè svojim óčutom, kaj pa hoče biti družega? pred mano gre — ali čem reči: „Dela? — Naj bo, kar hoče, zdaj mora biti óčito! Stópita v voz, ki ju je čakal, jaz mignem bližnjemu vozniku ter mu naročim, naj pelje za tem vozom, ter ga ne izgubi nikakor izpred óčij! Kakor blisk šineta vozova drug za drugim. V četerti ure smo bili v Ville d'Avray; prijeten kraj, kamor hodijo Parižani poletu „na kmete“. Tu krene moj prednji voz z vélike ceste na stranski kolovoz in kmalu se ustavi pred gradičem. Jaz stopim z voza, plačam voznika ter mu pravim, da ga ne potrebujem dalje. Tukaj torej prebiva, tukaj se mora določiti moja osoda! Vidim jo, ko gre tenka in visoka lahno in ponosno po stopnicah v grad, in slišim šum njene obleke, ki se vleče dolga po kamenénih stopnicah za njo! Spodnji dél grada je bil razsvetljen; sem ter tja bila je videti kaka človeška podoba, pač posli, ki so stregli svoji gospodi pri večerji; sicer vse tiho in mirno.

Ko obrnem óči od razsvitljenih oken, vidim, da je že temno okrog in okrog. Kaj začeti? Najpametneje bi pač bilo verniti se v mesto, ali v bližnji vasi iskati si prenočišča. Pa temu je še čas. In ko bi prenočil tukaj, pod milim nebom, bli u nje? Grem pod visoko, košato plátano, ter sedem na klop poleg njenega debla. Kaka lepa poletna noč! Po jasnem nebu je plavala luna med redkimi belimi oblaki. Zrak je bil topel, mehák, vse tiho, mirno okrog, samo po travi se je vnelo bolj in bolj skrivnostno gibanje in šepetanje drobne živali. Zdaj pa zdaj je priletel z mehкими krili ponočen metulj iz bližnjega gozdiča na krepko dišeče cvetice v vertu, in od daleč se je čulo lajanje vaških psóv. V gradu je otemnélo okno za oknom, vse je šlo k pokoju.

Kaj pa delam jaz, kaj iščem tu? In če je res ona, ko bi se res spomnela in ne sramovala svojega prijatelja iz otročjih let, ali je prav, da jej mir kalim? Morebiti je srečna, in zakaj bi ne bila? Pusti jo, še je čas, s tabo nij sreče; gorje jej, če združi svojo s tvojo osodo! Že sem hotel iti, kar v adoné strune v gradu, iz konca po tiho, potem glasneje,

mehki sladki glasovi; to more biti samo ženska, to more biti samo njena roka. Do zdaj so si samo perstje zigravali, gori, doli brez posebne misli, — pa kaj je to? Čuj, glas se versti za glasom. Ali je mogoče? Ali me ne vara pijano uho? O dôni, dôni, stara znanka, božaj mi serce, mehko otožna melodija, kolikokrat sva te skupaj pela otroka! Tu nij več dvoma; čuj ženski glas, to je njen glas, ki sè strunami poje:

Sijaj, sijaj solnce,

Oj ti solnce rúmeno.

Jasno čujem vsako besedo, kakor nebeška rosa kapljajo mi na hrepeneče serce.

Pesem potihne. Silna moč me vleče do okna, od koder je donelo petje. Ko pridem do pod balkona, premaga me čut, in skoraj ne vedoč, kaj delam, začnem na pol glasno:

Kako bom sijalo,

Ker sem silno žalostno!

Vrata balkonova se odpró, prikaže se ženska podoba v dolgi beli obleki, ozira se na vse strani; jaz sem stal v senci skrit. Ko jo uglemam, ne morem si kaj, planem bliže, ter zavpijem: „Dela! kaj me ne poznaš? Glej, jaz sem, tvoj otročji prijatelj!“ — „Ti si! O saj sem dejala, da te bom videla še enkrat!“ In te besede so se glasile, kakor angeljsko petje, in njeno obličje je sijalo v rajski radosti. Balkon je bil nizek, tako, da sem mogel, ko se je naslonila na rob, sè svojo doseči njeno roko. To je bila sladka govorica! Nemogoče mi je ponavljati njene besede; če pokusim, zdé se mi terde, okorne, tako, da niso njene besede; kako bi pa mogel človek z debelimi, persténimi barvami slikati svitlo nebeško mavro!

Preživela sva še enkrat otročja leta, dan za dnevom. Kako se je spominjala najmanjše stvari, ki je bila meni že na pol ali čisto iz spomina, vsacega mesta, kjer sva sedela, vsake besede, katero sva govorila! V duhu sva bila daleč, daleč od tód, zamaknena v sveto deželo, v nedolžna otročja léta!

Glasno petelinovo petje naju siloma zdrami. Plašna pogledava okrog, vse svitlo! Proti jutru se je že žarilo nebo. Zadnji čas, da se ločiva, brez pomude! Kratko, teško slovo: „z bogom, zvečer!“

Nautegoma se odpeljem v mesto, zberem najpotrebnejše stvari, ter se poslovim za nekoliko dnij. Poiskati si je bilo stanovanja blizu nje. Kader je človek že v sreči, izide se mu vse po volji; našel sem táko, da si ne morem želeti prijetnejšega.

Boris Mirán.

Pravi uzroki francoske revolucije.

(Dalje)

Iz globočine žalostnih socialnih razmér so se takrat pokazala nasprotja, katera imajo v zgodovini človeštva tolik pomen od tistega trenutja, ko si je človek ustvaril lastnino, svet znamenivši z zemljiščem,

ter si tako pridobil sicer podlogo vsemu dušnemu življenju in vsemu državnemu razvoju, a tudi vsejal seme bogati žetvi zlega in težav, hudodejstva i terpljenja! Ko so se svoboščine privilegiranih stanov preménile v kričeče krivice proti vsemu narodu, ustanovila se je naravna opozicija tretjega stanú (tiers état) proti vladajočemu rédu; poostrila in urédila je to opozicijo bogata literatura, ki je pogumno napredovala pótém novih prenarédeb, zapustivši vse, kar je bilo zastareléga. Tako je francoska družba konci 18. stoletja z velikanskimi koraki hitela h kervavi katastrofi, katere se nij bilo ogniti, ako v zadnjem hipu kaka posebna moč ne stopi med ostro si nasprotujoče stranke, združávat in mirit jih. Edino, kar je imelo dolžnost in tudi pravico take sprave, to je bilo kraljevstvo, to je bila francoska krona.

Enako daleč od patrijarhalskega rodovinskega kraljevstva starega sveta, kakor od despotizma iztočnih monarchij, imelo je germansko *) kraljevstvo nálog, sredi zmétenih socijalnih elementov, vzišeno nád-nje, zastopati državne ideje, stoječe nad človeško družbo. Podpora slabjšim in ograja močnejšim bi kraljevstvo moralo socijalna nasprotja bilo polajševati, in deržati se pravne enakosti proti nadvladi posestva in proti stanovskim pravicam. Samo ta v kraljevstvu ležeča tendencija, a ne domišljani jus divinum, daje mu pravico njegovega obstanka. Da je tedaj francosko kraljevstvo prav umelo svojo dvakrat težko nalogo v oni pomenljivi dobi, ko so se velike dogodbe bodočega časa že iz daleč videle, moralo je sámo vzeti v roke vodstvo velikih prenarédeb, ker socijalni stan, tak kakoršen je bil, nij se nikakor mogel dalje vzdržati; trébalo je torej, da bi krona sama bila neformirala, ako je hotela sebi in deržavi prihraniti revolucij o.

Ali — v kakih rokah je bila takrat osoda francoske deržave! Po nečastnem ter nesramnem gospodarstvu priléžnic Ljudevita XV., tega zaničljivega razuzdanca, ki je vse teptal, kar je bilo človeku čestitljivega in svetega, nastopil je vlado 1774 l. Ljudevit XVI., sam po sebi blagoserčen in dober človek, a čegar nesreča je hotela, da je bil rojen pod kraljevimi francoskimi lilijami. Bil je brez vseh dušnih zmožnostij, brez vsake višje ideje, kar se mu je videlo že z njegovega praznega obraza, z njegovega težavnega, nedostojanstvenega vedénja, z njegovega neukretnega, pozneje predebelega telesa. Ljudevit XVI., ki nij poznal ljudij nití deržave ter njenih pomanjkljivostij; ki nij znal presojeti stranek; ki nij imel v sebi nikakoršnega kreména in terdne svoje volje: bil je voljno oro dje svoji okolici, namreč kraljici, ministrom in plemstvu, živečemu na njegovem dvoru. Izmed vseh krepstij, katere venčajo vladarja, imel je ta nesrečni kralj samo eno, katera vendar utegne roditi jako nevarne nasledke, če nij zvezana s potrebno previdnostjo; — ta je bila neka prirojena dobrotljivost in prijaznost, ki se je vendar žalibog kazala

*) Čitatelj, kateremu je znano, kako se se razvijale evropske državne naprave, umeje to ime, ki je tudi zgodovinski opravičeno. Pís.

bolj v preobilih darilih, skterimi je obsipal čedo vedno lačnih dvoránov, nego v dobrotah terpečemu narodu! A ta prednost njegovega serca, tako redka na kraljevih prestolih, zadostuje, da Ljudeviča človeka v zgodovini opravičuje, če tudi je Ljudevit kralj že davno po pravicí sojen.

Bilo je od takega vladarja Francoskej pač malo pomoči pričakovati v svoji socialni krizi; vendar so se v začetku njegovega vladanja pod ministrom Turgot-om krepko poskusile nekatere reforme, katere, izvršene, bile bi Franciji in Evropi osodo za dolgo časa zavernile na druge poti. Poskusila se je država rešiti s prevratom tedanje socialne oblike. Turgot je pred kralja položil čertež, po katerem bi bili vsi državljani enakopravni o bremenih in o dosegí javnih služeb, po katerem bi se odpravile svoboščine, opustile dosedanje korporacije in združbe, ter osvobodila dosedanja samoteržna žitna trgovina. Bil je to globoko premišljen, umno izdelan čertež, ki se po vsej pravici more primerjati slavnim reformam bratov Gracchov. Tudi kralj je bil v začetku zadovoljen sè svojega ministra namerami, če tudi so se njegovemu slabemu razumu zdele morebiti malo prepogumne; a ko so se jéle vse privilegirane kaste protiviti; ko so se parlamenti Turgot-u ustavljali, ko plemstvo, razjarjeno, da bi dalje ne imelo večje pravice nego do sedaj zaničevana meščanska „canaille“, začelo je plačevati ljudi, da bi dvigali vpor, in skrivaj vertalo, kar je moglo; ko je kraljica sama, v dvorskem zraku vzrasla Marija Antonija, kralju hotela dokazati, kako on „dédino svojih otrok uničuje“: to se omahljivi in slabi kralj združenim silam nij mogel dalje ustavljati; Turgot pade in ž njim vera na králjevstvo! Vlada, popustivši že pričete reforme, stalno se je odpovedala varstvu narodovih koristij; njena bodočnost in pravica njenega življenja je bila uničena!

Dve stvari sta bili še, kateri sta králjevstvo globoko poniževali pred javnostjo: tista brezumna zapravljalivost, ki je bila domá na bourbonskom dvoru, in razuzdanost, ki je po konci nosila glavo.

(Dalje.)

Fr. Šuklje.

S l o v ó.

Ločiva se, zdrava ostani,
Poslédnjíh mi sézi v rokó,
Spomín pa mi v serci ohrani,
Ko drug te nevesto dobó!

Ne bodem ljubezni te prosil,
Ne bodem te prosil roké;
A v persih jaz bodem te nosil
In s tabo ločitve gorjé.

Spomínjaj se, da sva goreče
Ljubila se tudi midvá,
Spomínjaj se najine sreče,
Če moreš, brez tihih solzá.

Oh, kolikrát poljubljevala
Si ti me, prísérčno deklè!
A nikdar se nijsva vprašala,
Ljubiti se smeva al' ne?

Ko z možem se ti veselila
In srečo uživala z njim,
Ko v lice ga bodeš ljubila,
Naj sreče ti jaz ne kalim!
Le kader boš sama sedela,
Naj stópm ti jaz pred očí,
Le kader boš sama slonela,
Spomínjaj preteklih se dní!

Obljúbljena roka je bila,
Obljúbljeno bilo sercé,
Pa vendar sva še se ljubila
Do zadnjega, zadnjega dne.
Ločiva se, zdrava ostani,
Poslédnjič mi sézi v rokó,
Spomín pa mi v serci obrani,
Ko drug te nevesto dobó.

Ne bodem ljubezni te prosil,
Ne bodem te prosil roké,
A v persih jaz bodem te nosil
Do zadnjega, zadnjega dne!

F. L.

Z lasmi povito cvetje.

Uvéli cvét! poljubljam te solzán,
Lasé poljubljam noč in dan,
Spomínjam se minút,
Ko v njó sem gledal prikován,
Zamáknem ves in njej udán —
Minút, ki jih odnesla časa je perút!

N. O.

L i p e.

Povest.

VII.

S časom je bilo pri Lipetu telesno zdravje táko, da nij vedel ali je bolán ali zdrav; denes je čutil bolečine, jutri je zopet hodil okolo, in zdelo se mu je nemogoče, da bi še dolgo ne živel. Ljudje, ki so mu od vseh straní hoteli svoje sočutje izkazovati, bili so mu prava preglavica, kakor muhe okolo ušes. Časi bi vse bil z vragom zapodil. Ta, ki ga je videl, majal je z glavo, in govoril: „e, kako si zelen v lice!“ — drug, ki je z očetom kupčeval, dejal je lehkomiselnó, kakor bi se o hromavem konji menflo: „mladi gospod! vi ne boste po Rodovji gospodarili, slab videz imate.“ Zdravnik iz okraja je strašno zdravil zapisaval in časi o nevarnosti govoril. A ljudje, ki so si polni protislovja, rékali so: „zdravnik ne vé ničesa; zaradi njega more še devetdeset let živeti; vsaka stara baba več vé.“ Posebno stari Rodovščak je vsacega pognal ali surovo zavernil, kedor mu je o sinovem nezdravji govoril. Vendar je starega možá jako skerbelo; časi se mu je to videlo, a časi je znal skriti.

Lipe sam že nij mnogo o tem mislil. Imel je druge serčne skerbi, ki so ga morile, in ki so gotovo mnogo pomogle, da vsa zdravila niso pregnala bledosti z njegovega lica. Bilo mu je skoro na neko tolažbo, da je začel o svojem življenji obupavati in tudi spregledaval, da sreča njegovega življenja, kakoršno si je v ljubezni mislil, ugasuje.

Ona mu je bila pisala kmalu po onem dnevi, ko jo je bil obiskal, a ne domá našel. Pismo, katero je bil prinesel majhen dečák, bilo je uborno kratko. Vprašala je, kako je z njegovim zdravjem, zakaj ne pride. Lipetu se je zdel list tako merzel, tako vsakdanj, da tacega še nikoli nij pisala! Kaka dva stavka proti koncu (ki sta bila čisto nedolžna) videla sta se mu na ravnost razžaljiva. Takój zvečer po prejetji séde in napiše odgovor. Dolg je bil. Ko ga prebira, da bi tu pa tam vgózdil katero izpuščeno besedico ali kako piko posadil na mesto, kamor gre, zapazi, da je list preoster, prepóln očitanja. Razterga pismo. Drugo sestavlja je ima namen, mirno jej razlagati, kako se je izpremenila itd. Ali naposled vidi, da so pač druge bésede in drugi stavki, a iste misli. Nič! Dobro je tako, udati se mora, opravičiti se mora. — Drugo jutro je bilo pismo odposlano.

Njen odgovor je bil kratek. Rekla je, da teh očitanj nij zaslužila, da se jej čudna zdé, ter ga prosila, naj vendar pride, da se razgovorita. To Lipetu zopet nij bilo po godi. Saj je mogla vedeti, da ne more iti od doma, kader bi hotel, posebno zdaj ne. A zdaj tudi hotel nij. Pač ga je posamezne večere izkušnjava obhajala, in hrepenenje, „nezvesto“ videti, gnalo na kratek pot proti tergu. Ali vselej je zmagala vpornost v njem, ali pa je k njemu prišel in ga s tem zaderžal stari oče, ki se je tem skerbneje sè sinom bavil, čem bolje se je za njegovo zdravje bal.

Tako je rastel pismen razpor, posebno ker si tudi deklica nij vedela Lipetovega vedénja razlagati, in je začela dvomiti o njem. Saj sta dvom in nevera neizprosna preganjalska spremljevalca ljubezni.

VIII.

Iz dozdam pripovedovanega je menda bralcu razvidno, da Lipe nij bil tistega značaja, ki ga vsajena strast žene sè slepo odločnostjo doseč namen, ali kateremu bežeče upanje delavnost povišuje in strupi čut do brezobzirnosti. Veroval je to, kar se mu je uterdilo v fantaziji. Kmalu je začel iskati, in našel je razloge, da se mu deklica odmiče, kakor je mislil. Njena mati zá njo prav govori. Sebično in nelepo bi bilo, da bi jo hotel vezati ná se, na svoje — negotovo življenje. Ako jo ljubi, mora jej želeti sreče, sreče tudi brez sebe.

Ta misel je bila od kraja grenka. Zdelo se mu je nemogoče, da bi jo izgovoril; v tistem hipu, ko bi jo bil izrekel, prosil bi bil lastne besede, da se mu nazaj poverne. A s časom se mu je ukrepila, in bila mu celó ugodna, ker se je navadil misliti, da to je blágo dejánje, ako njej dobro stori.

Iz misli je bil sklep, ko se je Lipe sešel sè svojim tekmečem učiteljem. Gonoba mu je od veselja roko stiskal, ko je čul, da mu Lipe

„ne misli dalje na poti biti.“ Lipe je zdaj imel drug, nekoliko dobrodéjen čut, da je namreč sè svojo odpovedjo človeka osrečil. In odpoved, koliko je vredna? Koliko junaštva je v njej? Saj mu pravijo vsi ljudje, in sam čuti, da nosi smertno bolezen v persih. Odpovedati se bode treba vsemu svetu, ne samo njej.

Njegov oče ga je že prej silil, poslušati svet zdravnikov, in iti v daljnjo kópel. Zdaj je Lipe sam začel siliti, hotel je précej iti. Zdelo se mu je, da doma ne more ostati. Oče je bil zadovoljen, dan odhodu je bil odločen. Stari Rodovščak sam ga je hotel spremiti do glavnega mesta.

Rad bi se bil Lipe še poslovil od deklice. Ali bal se je, videti jo. Bal se je o svojem dobrem sklepu. Poročil je torej zopet s pismom, naj bode zveze konec, naj poslušá mater, naj bode srečna, ter naj se časi spomni tudi njega, ki ga ne bode več videla.

Poletnega jutra je Lipe sè svojim očetom sèl na voz, da bi ga odpeljal iz ljubega rojstvenega kraja, iz kraja prvih mladostnih lepih sanj — morda za vselej. Oča in sin sta molčala, ko je voz derdral proti tergu. Lipe je plašč pótegníl čez obraz, ko se je bližal znani hišici. Še je bil čas z njo vsaj zadnjo besedo izpregovoriti, en pogled, in potem....

„Oče, ustavimo!“ zakliče Lipe.

„Kaj ti je?“ vpraša starec. Lipetu je sápo dušilo; odgovoriti nij mogel! Tik mimo njenega okna je voz derčal, cesta je malo visela, blavec je konje pognal, in voz je ovil okolo oglá s hitrim dirjanjem. A tam za okencem so se v tem hipu zmračile oči mlade deklice. Marijca je néma od okna zdersnila na stol, serce jej je oterpnilo, nobene solze nij bilo v njeno oko o pogrebu vsega lepega upanja!

IX.

Devet let pozneje je bila v mlinu na Rodovji velika skerb. Mlinar in mlinarica sta sedela vsak na eni vreči in mislila, kaj bo od zdaj za naprej. Zunaj je bila noč in zima. Mlinska kolesa in sita so ropotala tako neusmiljeno, da sta si morala zakonska človeka glasno vpiti, da sta se razumela. Tako je ves pregovor bil prepiru enak, če tudi se oba stara že kmalu nijsta tako dobro razumela, kakor nocoj, ko ja je ena ter ista skerb edinila. Imela sta namreč mlin v najem za dober dobiček, od kar je bil stari Rodovščak umerl.

Stari Rodovščak pa nij bil doma umerl, temuč tam v necem južnem mestu, daleč, kjer se je bil sin Lipe bogato oženil. Na svatovanje je bil šel, a ne vernil se. In mladega gospoda tudi nij bilo več na Rodovje, nego oskerbnik bližne erarne graščine je oskerboval in najemuino pobiral od Rodovja. Za denes pak je bil mladi gospod čez dolgo časa zopet napovedan, da pride domú. Ali ostane za vedno ali ne, tega g. oskerbnik nij bil povedal in ta negotovost je mlinarja in mlinarico najbolj težila. Kajti če ostane v tem kraji, gotovo se po očetu zverže in najeti mlin pojde zopet v prvo roko in dobiček ž njim.

J. Jurčič.

Žila — premògova.

(Maloméstna málenkost).

II.

Že dovolj je res na tihem pazil in skriváj zdihoval, — tega je tudi Lipovščak sam uvérjen. Zdaj torej veljá, da to stvar požene brez daljnih okolišev.

Ali kakor modri pomorščak, izročáje se valovom, previdno ugiblje, kako bi po poti bolje izhajal, da srečno prijadrá k zaželenemu cilju, tako tudi Lipovščak. Kedo namreč ne vé, kako viharna in nevarna so pota ljubezni! Saj tudi preprosta Posavka svojemu ljubemu poje:

Kaj boš čez Sav'co
K meni v vas hodil,
Ko — plavat' ne znaš!

V tíhi noči tedaj, ko je polna luna plavala po nebesi, izpotí se Lipovščaku kipéče serce tako le na papir:

Prečestita gospodična Majdela!

Kar sem tako neizrečeno srečen, da morem biti Vaš vsakovečerni gost, nijsem več prav srečen, ker Vam z obraza vidim, da tudi Vi niste zeló srečni. — Pa tako je na tem svetu, da najblažje duše, najblagočutnejša serca navadno nikjer ne nahajajo resničnega sočutja, — kar sem do zadnjega časa izkušal sam, ter morebiti Vi tudi, gospodična! — Ali po sedaj tako ne žalujte! Jaz, ki Vas z najglobokejšim sočutjem povsod spremljam, od kar Vas poznám, morem Vam zagotoviti, da bi Vam po imenu mogel imenovati nekoga, ki se je našel, da Vas z najglobokejšim in najgorkejšim sočutjem neprestano spremlja povsod, od kar Vas pozná. — O to je človeku največji blagoslov na svetu — sočutno serce . . . pravi prijatelj! Kateri človek ima to na tem svetu, ima vse na tej zemlji! Da, draga Majdela! samo porazumeti se je nama še treba, in potlej — bodeva porazumljena! — Priserčno Vas pozdravljáje in — ves Vaš pokorni

A. Lipovščak,

e. k. topniški ognjéar.

Ob sebi se umeje, da smo samo najpoglavitnejše stvari semkaj postavili. Vsak, kedor je že kedaj pisal zaljubljena pisma, vé, da so brez kraja in konca, kakor jim je neizmeren tudi vir, iz katerega tekó — sercá globočina!

Na večer se Lipovščak odpóti, da bi pisanje igročil namenjenim nežnim rokam. Listič véрно z dlanjo v žept deržéč, da bi se mu kako kam ne izmuzal ter njegove sladke skrivnosti ne izdal zavidnim jezikom, ugiblje na vse platí, kako bi se ga mogel skrivaj iznebiti? V tej zadregi mu naproti pride Brinovščak, pravi rešilni angelj.

„He! imaš pis . . . ?“

Lipovščak prédenj poderží s pestjó razširjeni žep. Brinovščak mù razloči nekaj svitlega v roci.

„Dobro! Izverstno! To bo vesela! Od samega veselja bo kar —. Pri moji duši! Že davi sem ji povédal, da pismo denes pride. Kedaj ga jej daš? To se zna, da skrivaj!“

„Sam premišljam, kako bi. Ne vem —“

„Hudič! Čaj! Jaz ga ponesem! Précej ga bo imela! Tebi še celó nij spodobno, da potlej tudi nocój tja prideš. Bolje, da s pismom vred ne vidi še tebe.“

„Saj res! Kaj ne —“

„I, kaj še tega ne veš, da ženska, če je sama, še bolj razmišljuje? — Prekleta cigara! Imaš kaj ognja? Ne gori ta hudič!“

„Kako — sama tista ožvečena slama? Strani jo zaženi! Ná dve viržinki!“

„Hvala, lepa hvala, Lipovščak! A zdaj jaz grem, da jej dam ta listiá. Vem, da se že vsa trese nanj!“

„Dobro, pojdi! A to je skoraj napak, da si že govoril o njem! Sicer bi se ga morebiti še bolj veselila!“

„To, nu — da, bolj, bolj! O, nič ti žal ne bodi! Besedice o njem še ne vé. Tisto, ali za to ne misli, da tebi kateri krat o njej kaj porečem, kar bi res ne bilo — samo tisto sem poprej nekako res lagal! Jutri večer, ko sedma ura udari, semkaj pridi! — Servus!“

Lipovščak, do dobrega utolažen, kréne svojim potem. Nikoli poprej še nij tako težko pričakoval prihodnjega dneva im večera. Že mnogo pred odménjenim časom pride na mesto. Mine ura, ali Brinovščaka še nij od nikoder. Ide torej sam k Gostniku, anti ga vé kje iskati.

Tamkaj séde na svoje mesto. Sam ne zna, kako je to, a zdí se mu, kar je z Majdelo v tako nežni razméri, da je ves nekako premenjen, ves oklenen, ter da se ne more tako prosto gibati v tej hiši. Dozdeva se mu, da mu vsak res vidi v serci njegovo skrivnost! Zakaj bi sicer tisti uradniki tam z druge mize tako sumno izpod čela merili nanj ter se nečemu tako na tihem posmehovali? Sitno mu je, nekako tesno pri serci, posebno ker nocój tudi Majdele nikjer nij izpregledati.

Kakor nalašč kerčmarica pride k njemu.

„Kako je, gospod Lipovščak? Kam ste tako zamišljeni?“

„E, tako premišljujem to in óno stvar. Hudega nič nij, a čisto po volji tudi ne gre nikjer nobenemu.“

„To je! Vsak človek in sleherni stan ima časi težave in preglavice. A kdor boga ne pozabi, zmirom in povsod rine.“

„Resnico govorite. A koliko jih misli, da vojak ne more biti nikoli dober in pošten!“

„Taki prav ne sodijo. Povsod so dobri in slabi ljudje, kakoršen kdo hoče sam biti.“

„Zeló me veseli res, ker Vi tako govorite. Da bi vsi tako sodili! Samo zaradi večine družih, ki ne sodijo tako, in še zaradi neke druge

stvari želim jaz iti od vojaštva. Hvala bogu! če se ne motim, pojde mi vse po sreči, da bođe poleg mene tudi še kedo drug mogel biti srečen in zadovoljen.“

„Tedaž vam tega tudi jaz želim, posebno če nimate radi za vojaka! — Ne zamerite! Denes nekaj sama postrezam. Nocoj Majdela ne pride nič doli. Toži, da jo glava boli kali; nu, saj je že dalje časa nekam dremotna; sama ne vém, kaj je siroti? Saj bi jej človek izpolnil rad vse, vse, kar bi koli hotela, samo da bi kaj pomoglo. Bog v nebesih vé, da res!“

Za te poslednje materine besede bi Lipovščak bil dal rumen zlat, da ga ima. Ali to nič ne dé. Slišal jih je vendar, in še bolje, da so bile zastonj. O ljuba mati! on bi vam bil pač mogel povedati, kaj je Majdela, in zakaj nocoj doli ne pride, ker namreč rajša lepo mirno sama pre-mišljuje njegovo drobno pismo, nego da bi s posodami tekala od mize do mize. — Ali čemu bi tudi on tukaj še dalje čakal? Poterka in ker nij bilo nikogar, da bi mu plačal, molčé položi bankovec pod dno kú-pice, kakor bi hotel pokazati, da tudi njega nema tako na terdem, ali da tam, kjer je njemu kaj tacega pri serci, tudi ne tehta vsacega kraj-carja, ali morebiti, da bi tako že nocoj prihodnjemu poménku ugotovil čisto naravno priliko.

Vné si nocojšnjo nenavadno materino prijaznost in tako pomen-ljivi pogovor zopet na tanko pokliče v spomin. Naj si razlaga vse to, kakor koli, namreč, kako so mu želeli priti od vojakov, kako v misel mu jemali Majdela itd., njegova zdrava pamet mu velí, da so utegnili mati že kolikor toliko slišati, kako spoštuje njihovo hčer, in da jim je na tihem vse to jako po godi, zlasti še, ako bi on te prezlodejeve pisane suknjáče ne nosil! Da, to mora naglo, kar se najhitreje more, kako dru-gače biti, in ko bi cesarju pri tej stvari šlo tudi za vso ogersko deželo! Naj mu gre, če mu gre! — Da bi vendar vsaj Brinovščak pritával od kod, da bi mu vsaj povedal, zakaj je nocoj vendar še stokrat in stokrat veselejši nego serdit na svojo pasasto suknjo ter na njeno nepremično ozvezdje pod brado.

Domú gredé skoči k zidu bližnje hiše, pritisne se nanj, kar se naj, terje dá, in tako tiščéč ter skertáje sè zobmi, da so se kresale iskro-poplazi kake tri krati z eno stranjo naprej in z drugo zopet nazaj, da se oster omèt pokadí od zida, in tudi lisasta liska pokaže na obéh platéh plešo ter ogoljena rebra. Ko domú pride, zdere jo raz sebe in pritegne z njo ob stranico, da sirota milo zaječí, in tista svitla očesa jej ropotáje pozbežé tja po vseh kotih.

„Ná, kerpa prekleta! tu notri pléšni in gnjí!“ — Tako jo trešči pod klop.

Vso noč se mu potlej sanja, da z neba in od vseh vetrov nanj spó same vojaške suknje, da z njimi ves podsút komaj in komaj diha.

J. Ogrinec.

Literarni pogovori.

VIII.

Med glavne svoje namene šteje „Zvon“, kakor je bilo že rečeno v „vabilu“, tudi tega, da zbuja mlade moči, da bi bil ta list neko središče literarnega življenja. Z veseljem moremo reči že zdaj, da se nismo motili v svojem upanju. Predno je prišel še prvi list na dan, imeli smo že lep kup poetičnih izdelkov, poslanih nam od vseh stranij, in še jih prejemljemo dan na dan. Zlasti mladina nam izkazuje mnogo zaupanja, in tolažilno nam je videti, da si je vedela tudi v tem viharneem času ohraniti veselje do blage umetnosti.

Res je, da nij vse čisto zlato, kar se nam je poslalo; vendar smemo reči, da smo že do zdaj našli nekoliko lepih talentov, ki so nam bili poprej čisto neznani; samo če se tí srečno in zdravo razvijejo, potem se nam nij bati, da bi po polnem zamerlo naše literarno življenje. Ali — in zdaj pride druga, mènj vesela stran — tudi med najboljšimi pesmami, ki jih imamo, nij skoraj nobena taka, da bi se dala natisniti, kakoršna je. Naši mladi pesniki namreč — o starih tu ne govorimo — preveč zanemarjajo obliko, ali iz nemarnosti, ali iz napačnega principa, tega ne moremo razsoditi. Veliko zaslugo bi imel, kedor bi jih mogel prepričati, da je to velika napaka. Njismo tako prederzni, da bi si kaj tacega upali; vendar si štejemo v dolžnost, opominjati in svariti, dokler je čas, naše mlade prijatelje, da hodijo po napačni poti, in prositi jih, naj krenejo na drugo, dokler nij še prepozno.

Najprej ne pozabimo nikoli, da poezija je umetnost. Pri umetnosti pa je oblika bistvena, z idejo tesno zvezana stvar.

Lepa misel v lepi podobi, ideja in oblika v harmonični zvezi, to mora biti pri vsacem umotvoru, to mora biti tudi pri najmanjši lirični pesmi. Da nij pravega umotvora brez lepe ideje, to se umé ob sebi, pa tudi kjer se oblika ne strinja in zлага v lepi harmoniji z mislijo, naj bo ta še tako lepa, tam je pomanjkljivost, tam nij čistega uživanja, tistega blazega, nekajjenega veselja, katero nam zbuja vsak resnični umotvor.

Pustimo tu druge umetnosti na stran, govorimo samo o poeziji in sicer o liriki. Kakor mora slikar natánko poznati vse lastnosti barv, ktere so mu pripomoček, da utelesi svoje ideje, da mu ne odrekó, kedar hoče stvariti luč, ali senco, človeško lice ali zvezdovito nebo: tako mora pesnik v oblasti imeti jezik, svoje edino umetniško orodje, da se prileže vsakej misli, vsakemu čutu, kakor bi bil zrasten ž njima. In kakor ne smé lepa podoba nikedar žaliti očesa, nego goditi mu; tako mora tudi pesem, zlasti lirična, vedno prijetna biti ušesu.

Da nij oblika v poeziji kakor človeku obleka, tega se prepričamo najbolje, če vzamemo lepo pesem, pa ji damo prozajično obliko. Ravno

tiste misli, ravno tisti čuti, in vendar — to nij več pesem, nij več umotvor; res je kar pravi, pa ne seza nam tako globoko v serce, ne objema nas s tisto sladko, čarobno močjo.

Rés je, najprej je tréba poetu mislij, krepkih, globokih, visokih mislij in čutov. Teh mu ne more dati najboljši nauk; dajati ali vsaj izbujati mu jih mora življenje. „Primum vivere, dein philosophari“, ta znani izrek bi se smel tako prenarediti: najprej živeti, po tem peti. Učiti pa se moremo in učiti se moramo oblike. Krivo bi bilo misliti, da se veliki pesniki nijso učili. Znano je, da ravno Heine, eden izmed največjih lirikov vseh časov, kateremu nihče ne bo jemal genijalnosti, nij kar tako iz rokava iztresal svojih neumerjočih pesmij: čím bolj se nam vidijo priproste, naravne, tem bolj jih je obdeloval, predeloval in pilil, več je v njih skrite umetnosti; in da nam ne kažejo dela in truda, to je ravno največja umetnost. Ravno v lirični pesmi, ki je po navadi kratka, in se lahko pregleda z enim pogledom, najbolj žali izobraženi okus vsaka, tudi najmanjša napaka, katero bi človek čisto prezerl v dolgi epični pesmi ali v drami.

Ne more se tajiti, da se nahajajo napake tudi pri velicih liričnih poetih; in vse preradi se opiramo nanje, rekoč: saj ima to še Goethe, Preširen! Ali pomislimo, kjer je veliko luči, tam sme biti tudi nekoliko sence. „Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis offendar maculis“. Ne posnemljimo na velikih možéh pomanjkljivosti, slabosti, ampak to, kar imajo lepega, dobrega, kar jih edino dela velike može. Smešen bi bil, kedor bi mislil, da posnema Napoleona, če hodi sključeno, derži roke na herbtu, pa gleda srepo, kakor bi hotel zemljo prebosti. In ne pozabimo dalje, da se čisti okus, da se jezik gladi; — da se nam marsikaj pomanjkljivo, neprijetno zdi, ob čemer se nijso naši očaki nikakor spotikali. Kak jezik ima n. pr. naš Preširen, in kaj je dosegel ž njim! Pomislimo dobro, koliko laže je delati pesmi za njim, ker je on toliko storil pred nami in za nas! Mi se torej ne moreme izgovarjati ž njim; njemu se moramo samo čuditi, in ne moremo se mu prečuditi, da je njegovih pesmij oblika, (jezik, vërzi, rime) tako lepa, gladka in blagoglasna.

Oblika je dvojna, v širèjšim in ožjem pomenu. O prvi, kako naj namreč utelèsi ona svoje misli, kákšno podobo naj jim dá, da doseže svoj namen, bode mo morda govorili o drugi priliki. Najprej hočemo govoriti o obliki v ožjem pomènu, o jeziku, prozodiji, verzih in rimah. Bog daj, da ne bi zastonj!

S.

(Dalje.)

Slovenski glasnik.

* Denašnjemu listu je priloženo vabilo na naročbo slovečega Turgenjevega romana „Dim“, ki ga je poslovenil g. Maks Samec, medicinec v Gradcu. Knjiga, obsezajoča 18 tatisnenil pól, izide mesesa junija, ter veljá po naročbi 1 gl. „Dim“

se prišteva prvim Turgenjevim povestim, in posebno nemška kritika ga je verlo hvalila. Naročnina se pošilja z napisom: Graz, Heinrichstrasse Nr. 5 g. prestavljalcu, kateremu želimo najboljši uspeh.

* Pri Teschku in Tillu v Ljubljani je v 3 zvezkih prišlo nasvitlo 6 moških zborov, katere je postavil Ant. Nedvêd, op. 8. Zvezek 60 kr. — G. Nedvêd, ki si je za povzdigo slovenskega, po Riharjevih poskočnicah popačenega cerkvenega petja pridobil posebne zasluge, kaže se nam tudi v teh pesmih pravega umetelnika.

* G. dr. Razlag bude od 1. junija začenši 1. in 15. dan vsacega meseca na celi pôli izdajal v Ljubljani pravoznanski časopis: „Slovenski pravnik“. List velja do konca leta 2 gl.

* G. dr. Krek, učitelj na višji realki v Gradci, narečen je za profesorja slovenskega jezikoslovstva na gradski univerzi, a g. Fr. Bradaška, prof. v Zagrebu, za gimn. ravnatelja v Varaždinu.

* „Vienac“ piše, da v Terstu začne v kratkem po 2 krat na mesec izhajati „Sloga“, list Istri namenjen. Uredoval ga bude dohovnik Karabaić.

* V Zagrebu je prišel na svitlo: „Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. X. knjiga“.

* Srbski literat Jovan Sundečić, tajnik črnogorskega kneza, bude izdajal, ako se oglasi dovoljno število naročnikov, političen in književen list „Orlić“, po 6 zvezkov na leto. Naročnine po 5 gl. na leto se pošilja „črnogorskemu agentu v Kotoru (Cattaro in Dalmazia)“.

* „Aberdar „Drugi jek“. Tako se imenuje 2. zbirka prelepih serbskih pesmij, katere je v BeĽun grada na svitlo dal g. Milan Kujundžić, čitateljem serbskih in hrvatskih lepoznanjskih listov gotovo dobro znani pesnik.

* Znani slovanoljub prof. Nil Popov v Moskvi je nedavno izdal znamenito deljo v 2 knjigah po imenu „Rusija i Srbija.“ Pisatelj razpravlja serbskega naroda zgodovino od 1806—56. leta po tiskanih virih in po do sedaj še nikdar ne natisnenih izvestjih in dopisih ruske vlade, kar se jih dostaje Srbije.

F. L.

Listnica urednikova. Denašnjemu listu smo še le samo 2. ponatisneno številko „Zvona“ mogli priložiti; ostale pridejo za njo, kakor bude mogoče. „Strike“ je kriv, da tiskarne tukaj še zdaj nemajo dovolj delavcev. Ako bi se oglašil kak za res dober slovensk stavec, v tiskarni oo. Mehitaristov bi dobil precej delo. — Tiste gg. naročnike, kateri še niso ponovili naročnine, prosimo, da jo ponové do konca aprila, ker sicer bi jim „Zvona“ dalje ne mogli pošljati poleg najboljše volje, katero gotovo imamo, kakor čest, gg. bralci sami vidijo; vendar bog ne daj, da bi kdo mislil, da mu „Zvon“ hočemo vsiliti. „Strike“ je kriv tudi tega, da se je tiskovina podražila za 15⁰/₀, in polovica naših naročnikov so dijaki, kateri plačujejo samo po 2 gl. letne naročnine, ter nekateri med njimi se zeló premišljeno oglašajo s plačo. — Šaljivi list „Pavliha“ izide 24. dan t. m. Kolikor vémo, bude tak, da ga smemo preporečati vsacemu, komur je do prave resnice in prave koristi slovenskega naroda.